

**Besluit van 15 oktober 2019 inzake de eisen voor de opleiding,
registratie, herregistratie en herintreding van de klinisch psycholoog en
voor de erkenning als opleider en (praktijk)opleidingsinstelling¹**

(Besluit specialisme klinische psychologie)

Het College Specialismen Gezondheidszorgpsycholoog en Psychotherapeut,

Gelet op artikel 14 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg, de Regeling
Gezondheidszorgpsycholoog en psychotherapie, basisberoep en specialismen;

Gezien de adviezen van de Commissie Registratie en Toezicht, de Federatie van
Gezondheidszorgpsychologen en Psychotherapeuten, het Hoofdopleiders-Coördinatoren Overleg gz-
psychologen, het Hoofdopleiders-Coördinatoren Overleg klinisch psycholoog, het Hoofdopleiders-
Coördinatoren Overleg klinisch neuropsycholoog, het Hoofdopleiders-Coördinatoren Overleg
psychotherapeut, de Landelijke Opleidingsraad Psychologische BIG-beroepen, de Nederlandse
Vereniging voor Gezondheidszorgpsychologie, de Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie, de
Vereniging Landelijk Overleg Geestelijke gezondheidszorg Opleidingsinstellingen;

Besluit:

---

¹ In de Staatscourant van 24 juni 2020, nr 33369 is mededeling gedaan van de vaststelling van dit besluit en van de instemming van de
Minister van VWS met dit besluit. Het besluit treedt op 1 januari 2020 in werking.

INHOUD

Hoofdstuk A. Algemene bepalingen

Hoofdstuk B. De opleiding

**Hoofdstuk C. De erkenningseisen voor opleidingsinstellingen, hoofdopleiders,
praktijkopleidingsinstellingen en praktijkopleiders**

Hoofdstuk D. De eisen voor herregistratie en herintreding

Hoofdstuk E. Slotbepalingen

Toelichting

oud

Hoofdstuk A. Algemene bepalingen

A.1. Begripsomschrijvingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

aanvrager:	de gezondheidszorgpsycholoog die een verzoek doet tot (hernieuwing van diens) inschrijving in het register voor klinisch psychologen;
accreditatie:	het afgeven van een verklaring, inhoudende dat een bij- en nascholingsactiviteit in het kader van herregistratie aan de daarvoor geldende eisen voldoet;
accreditatieorgaan:	het organisatieonderdeel van de FgzPt, dat de accreditatie verzorgt van bij- en nascholingsactiviteiten;
CRT:	de Commissie Registratie en Toezicht van de FGzPt;
CSGP:	het College Specialismen Gezondheidszorgpsycholoog en Psychotherapeut van de FGzPt;
docent-gios ratio:	het aantal giossen per docent die betrokken is bij de opleiding;
facturabele uren:	het aantal gewerkte uren dat een vrijgevestigde specialist in rekening brengt in het kader van zijn herregistratie;
FGzPt:	de vereniging Federatie van Gezondheidszorgpsychologen en Psychotherapeuten;
fte werkervaring:	voltijdse werkervaring, of het equivalent daarvan in deeltijd;
gelijkgestelde werkzaamheden:	werkzaamheden, als bedoeld in artikel 15, tweede lid van de Wet BIG;
gesuperviseerde werkervaring:	werkzaamheden in het kader van de opleiding tot klinisch psycholoog die verricht worden binnen een praktijkopleidingsinstelling, onder verantwoordelijkheid van de praktijkopleider of de werkbegeleider;
gezondheidszorgpsycholoog:	degene die is ingeschreven in het register van gezondheidszorgpsychologen, bedoeld in artikel 3 van de Wet BIG;
gios:	gezondheidszorgpsycholoog in opleiding tot specialist, namelijk klinisch psycholoog;
herintreding:	een in de tijd niet direct aansluitende hernieuwde inschrijving in het register van klinisch psychologen;
herregistratie:	een in de tijd direct aansluitende hernieuwde inschrijving in het register van klinisch psychologen;
hoofdopleider:	degene die binnen een opleidingsinstelling verantwoordelijk is voor de opleiding tot klinisch psycholoog en die als zodanig door de CRT is erkend;
individueel opleidingsplan:	uitwerking van het landelijke opleidingsplan op individueel niveau

COLLEGE SPECIALISMEN GEZONDHEIDSZORGPSYCHOLOOG EN PSYCHOTHERAPEUT

	van de gios dat door de gios en de praktijkopleider voor de opleiding van de gios wordt opgesteld;
intercollegiale toetsing:	interview, supervisie en andere vormen van deskundigheidsbevordering waarbij met een of meerdere collega-specialisten of vertegenwoordigers van andere disciplines wordt gereflecteerd op het eigen professioneel handelen, met als doel de verhoging van de professionele kwaliteit;
interview:	vorm van intercollegiale toetsing waarin sprake is van geregelde samenkomsten en een systematische aanpak van de reflectie op het persoonlijk functioneren van de bij de interview betrokkenen;
klinisch psycholoog:	een gezondheidszorgpsycholoog die is ingeschreven in het register klinisch psycholoog, bedoeld in dit besluit;
Kwaliteits- en erkenningskader:	het 'Kwaliteits- en erkenningskader voor de erkenning van praktijk(opleidings)instellingen ten behoeve van de psychologische vervolgoopleidingen tot gezondheidszorgpsycholoog, psychotherapeut, klinisch psycholoog, klinisch neuropsycholoog', van 12 april 2018;
landelijk opleidingsplan:	het plan dat de structuur en de inhoud van de opleiding tot klinisch psycholoog op landelijk niveau beschrijft, dat is opgesteld door de desbetreffende gezamenlijke opleidingsinstellingen en waarmee het CSGP heeft ingestemd;
leertherapeut:	degene die leertherapie geeft;
leertherapie:	het ondergaan van een psychotherapie in het kader van de opleiding, met als doel bij de gios de ontwikkeling van en het inzicht in het eigen functioneren als specialist te bevorderen, met name wat betreft de beoefening van de psychotherapie;
Minister:	de minister onder wie de volksgezondheid ressorteert;
NVP:	Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie;
of:	en/of
onderwijs:	het deel van de opleiding bestaande uit technisch en theoretisch onderwijs en vaardigheidsonderwijs;
onvoorwaardelijk BIG-geregistreerd:	ingeschreven in het BIG-register zonder beperkingen aan de beroepsuitoefening;
opleiding:	de opleiding tot klinisch psycholoog;
opleidings- en examenreglement:	het reglement van de opleidingsinstelling waarin randvoorwaarden voor de opleiding van de gios en de door de gios af te leggen examens worden beschreven;
opleidingsinstelling:	de instelling die een opleiding tot klinisch psycholoog verzorgt en die als zodanig door de CRT is erkend;

COLLEGE SPECIALISMEN GEZONDHEIDSZORGPSYCHOLOOG EN PSYCHOTHERAPEUT

opleidingsplaats:	een voor de opleiding ingestelde arbeidsplaats binnen een praktijkopleidingsinstelling;
opleidingsregister:	het opleidingsregister voor de opleidingen tot gezondheidszorgpsycholoog, psychotherapeut, klinisch psycholoog en klinisch neuropsycholoog dat door de CRT wordt gehouden;
ouderbegeleiding:	vorm van systeembegeleiding die zich richt op de advisering, begeleiding of behandeling van ouders of personen die de ouderrol vervullen, in het kader van de zorg voor jeugdige patiënten of voor volwassen patiënten die afhankelijk zijn van ouderlijke zorg;
P-opleider:	een voor tenminste één van de specialistenopleidingen erkende praktijkopleider die (functioneel) eindverantwoordelijk is voor de organisatie en kwaliteit van de praktijkopleidingstrajecten van meerdere psychologische BIG-opleidingen.
patiëntenbespreking:	bespreking over een of meer patiënten met andere beroepsbeoefenaren, voor de zorg voor die betreffende patiënt(en);
patiëntgebonden consultatie:	het vragen of geven van advies over de zorg voor een patiënt;
plaatsvervangend hoofdopleider:	degene die door de hoofdopleider als plaatsvervangend hoofdopleider is voorgedragen en die onder verantwoordelijkheid van de hoofdopleider deze ondersteunt bij het uitoefenen van diens taken;
praktijkopleider:	degene die verantwoordelijk is voor de praktijkcomponent van de opleiding van een of meer giossen, met inbegrip van eventuele werkbegeleiding, en die als zodanig is erkend door de hoofdopleider;
praktijkopleiding:	het gedeelte van de opleiding dat gevolgd wordt binnen een erkende praktijkopleidingsinstelling;
praktijkopleidingsinstelling:	een praktijkinstelling die, of de praktijkinstelling binnen een samenwerkingsverband van praktijkinstellingen dat het praktijkgedeelte van de opleiding tot klinisch psycholoog verzorgt;
psychotherapeut:	degene die is ingeschreven in het register van psychotherapeuten, bedoeld in artikel 3 van de Wet BIG;
Regeling:	de Regeling Gezondheidszorgpsycholoog en psychotherapeut, basisberoepen en specialismen, vastgesteld door het Bestuur van de FGzPt;
registratie:	inschrijving in een register van specialisten als bedoeld in artikel 14 van de Wet-BIG en artikel 35 van de Regeling;

COLLEGE SPECIALISMEN GEZONDHEIDSZORGPSYCHOLOOG EN PSYCHOTHERAPEUT

scholingsprogramma:	programma, gericht op het opnieuw verwerven van de specialis- tische deskundigheid, en bestaande uit gesuperviseerde werkervaring en cursorisch onderwijs.
specialisme:	deelgebied van de gezondheidszorgpsychologie, bedoeld in artikel 14 van de Wet-BIG en artikel 15, eerste lid van de Regeling;
specialist:	een gezondheidszorgpsycholoog die is ingeschreven in een specialistenregister dat gehouden wordt door de CRT;
specialistenregister:	register van specialisten op het gebied van de gezondheids-zorg- psychologie, gehouden door de CRT;
specialistische psychotherapievereniging (SPV):	een vereniging op het gebied van de psychotherapie;
supervisant:	degene die supervisie ontvangt;
supervisie:	het methodisch analyseren en evalueren van de door de gios verrichte werkzaamheden en het reflecteren op het professioneel functioneren van de supervisant en de ontwikkeling daarvan;
supervisiesessie:	contact tussen een gios en een door de praktijkopleidingsinstelling aangewezen supervisor, over de door eerstbedoelde persoon verrichte diagnostiek, indicatiestelling en behandeling, alsmede over andere door die persoon verrichte taken op het gebied van de klinische psychologie;
supervisor:	degene die supervisie geeft;
stelsysteembegeleiding:	de advisering en begeleiding van ouders, opvoeders, verzorgers of andere relevante personen uit het sociaal netwerk van een patiënt, in het kader van de zorg voor die patiënt;
Taken en Verantwoordelijkheden:	de publicatie 'Taken en verantwoordelijkheden in de praktijkopleiding tot gezondheidszorgpsycholoog en gezondheidszorgpsycholoog-specialisten' van 4 september 2018;
toetsboek:	het 'Toetsboek klinisch psycholoog' van HCO-KP waarmee het CSGP heeft ingestemd;
visitatiecommissie:	de door de opleidingsinstelling samengestelde commissie die een of meerdere praktijkopleidingsinstellingen visiteert;
waarnemend hoofdopleider:	degene die door de CRT erkend is als waarnemend hoofdopleider en gedurende de afwezigheid van de hoofdopleider in diens taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden treedt;
waarnemend praktijkopleider:	degene die door de praktijkopleidingsinstelling is aangesteld als waarnemend praktijkopleider en gedurende de afwezigheid van de praktijkopleider in diens taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden treedt;
werkbegeleider:	degene die de werkbegeleiding verzorgt;

COLLEGE SPECIALISMEN GEZONDHEIDSZORGPSYCHOLOOG EN PSYCHOTHERAPEUT

werkbegeleiding:	de begeleiding van en het toezicht op het werk van de gios bij de uitvoering van diens werkzaamheden;
Wet BIG:	de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg;
zorginnovatie:	werkzaamheden gericht op het introduceren, implementeren of evalueren van inhoudelijke of organisatorische vernieuwingen op het gebied van de psychologische zorg voor patiënten.

A.2. Aanwijzing specialisme

1. De klinische psychologie wordt als deelgebied der gezondheidszorgpsychologie in dit besluit aangewezen als specialisme van de gezondheidszorgpsychologie.
2. Aan de klinische psychologie wordt de titel klinisch psycholoog verbonden.
3. Er is een register van klinisch psychologen als bedoeld in artikel 14 van de Wet BIG.
4. Degene die is ingeschreven in het register van klinisch psychologen, bedoeld in het derde lid heeft het recht tot het voeren van de titel klinisch psycholoog.
5. Tot het deskundigheidsgebied van de klinisch psycholoog worden gerekend:
  - a. de diagnostiek en behandeling - waaronder de psychotherapie - van complexe vormen van psychopathologie;
  - b. wetenschappelijk onderzoek relevant voor het onder a. genoemde gebied;
  - c. management en zorginnovatie relevant voor het onder a. genoemde gebied.

A.3. Registratie

Voor registratie in het register van klinisch psychologen komt in aanmerking:

- a. een gezondheidszorgpsycholoog die in het bezit is van een Nederlandse opleidingstitel tot klinisch psycholoog en die zowel bij de start van zijn opleiding als daarna gedurende zijn gehele opleiding ingeschreven is geweest in het opleidingsregister.
- b. een gezondheidszorgpsycholoog die in het bezit is van een buitenlandse beroepskwalificatie voor het specialisme klinische psychologie bedoeld in het Besluit buitenslands gediplomeerde gezondheidszorgpsycholoog-specialisten
- c. een gezondheidszorgpsycholoog die in het verleden was ingeschreven in het register van klinisch psychologen en die voldoet aan de eisen voor herintreding als bedoeld in artikel D.7.

Hoofdstuk B. De opleiding

B.1. Competenties

De opleiding is gericht op het bereiken van de volgende specialismegebonden competenties:

1. Ten aanzien van het competentiegebied Psychologisch Handelen:

COLLEGE SPECIALISMEN GEZONDHEIDSZORGPSYCHOLOOG EN PSYCHOTHERAPEUT

- a. De klinisch psycholoog beoordeelt de inhoud, betekenis en kwaliteit van eerder verricht psychodiagnostisch onderzoek en beoordeelt of (verder) psychodiagnostisch onderzoek nodig is.
  - b. De klinisch psycholoog verricht adequaat, hypothesegestuurd psychodiagnostisch onderzoek in het bijzonder bij patiënten met (mogelijk) complexe of weinig voorkomende problematiek of wanneer er sprake is van een complex diagnostisch proces.
  - c. De klinisch psycholoog trekt op basis van psychodiagnostisch onderzoek gefundeerde conclusies ten aanzien van diagnose en behandelingsmogelijkheden van patiënten en doet daarvan op adequate wijze verslag.
  - d. De klinisch psycholoog stelt de kwaliteit en de resultaten van een psychologische behandeling vast of beoordeelt deze.
  - e. De klinisch psycholoog vestigt, structureert en hanteert de therapeutische relatie als instrument voor verandering.
  - f. De klinisch psycholoog wordt breed, multi-theoretisch opgeleid. Hij heeft in elk geval kennis van de theoretische kaders met betrekking tot cognitieve gedragstherapie, psychodynamische psychotherapie, cliëntgerichte (experientiële) psychotherapie, groepspsychotherapie en systeemtherapie. Tevens weet hij deze theoretische kaders te benutten om aan te sluiten bij de specifieke zorgvraag van de betreffende cliënt(en).
  - g. De klinisch psycholoog plant het psychotherapeutisch proces (inclusief diagnostiek, classificatie en indicatiestelling) en maakt waar mogelijk gebruik van empirisch ondersteunde behandelvormen en interventies.
  - h. De klinisch psycholoog voert complexe behandelingen uit. Hij baseert zich hierbij op zijn kennis van de mogelijkheden en beperkingen van gangbare psychologische en psychotherapeutische behandelingen en van psychologische behandelingen bij patiënten met complexe problematiek of weinig voorkomende psychische stoornissen.
  - i. De klinisch psycholoog bouwt effectieve behandelrelaties met patiënten op.
  - j. De klinisch psycholoog levert effectieve en ethisch verantwoorde patiëntenzorg.
2. Ten aanzien van het competentiegebied Communicatie:
    - a. De klinisch psycholoog hanteert adequate mondelinge en schriftelijke communicatieve vaardigheden.
    - b. De klinisch psycholoog bespreekt de behandelinformatie goed met de patiënt (en eventueel familie).
    - c. De klinisch psycholoog doet adequaat mondeling en schriftelijk verslag van een patiëntcasus.
  3. Ten aanzien van het competentiegebied Samenwerking:
    - a. De klinisch psycholoog werkt op constructieve wijze samen met collega's en andere zorgverleners.
    - b. De klinisch psycholoog verwijst adequaat.
    - c. De klinisch psycholoog levert effectief intercollegiaal consult.

- d. De klinisch psycholoog draagt bij aan effectieve (multidisciplinaire) samenwerking en ketenzorg.
4. Ten aanzien van het competentiegebied Kennis en Wetenschap:
    - a. De klinisch psycholoog kan de kwaliteit en de betekenis van wetenschappelijke publicaties op het eigen vakgebied beoordelen, deze betekenis vertalen in het eigen professionele handelen en in een kritische houding naar het professionele handelen van psychologen in de gezondheidszorg in het algemeen.
    - b. De klinisch psycholoog kan (praktijkgericht) wetenschappelijk onderzoek uitvoeren, of op adequate wijze laten uitvoeren.
    - c. De klinisch psycholoog zet zich in voor goede scholing van psychologen in opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog, giossen en andere professionals in de gezondheidszorg en vervult als begeleider, docent of supervisor een belangrijke rol in het praktijkonderwijs.
    - d. De klinisch psycholoog is bereid en in staat tot het delen van kennis en vaardigheden met collega's, vakgenoten, bestuurders en maatschappelijke partijen.
    - e. De klinisch psycholoog bevordert de verbreding, verspreiding en ontwikkeling van wetenschappelijke kennis.
    - f. De klinisch psycholoog draagt zorg voor het op peil houden en ontwikkelen van zijn deskundigheid.
  5. Ten aanzien van het competentiegebied Maatschappelijk handelen:
    - a. De klinisch psycholoog kent en herkent de determinanten van psychische stoornissen.
    - b. De klinisch psycholoog bevordert de gezondheid van individuele patiënten en groepen patiënten en van de gemeenschap als geheel.
    - c. De klinisch psycholoog handelt volgens de relevante wettelijke regelgeving en beroepscode.
    - d. De klinisch psycholoog treedt adequaat op bij incidenten in de zorg.
  6. Ten aanzien van het competentiegebied Organisatie:
    - a. De klinisch psycholoog geeft vanuit zijn specialistische expertise sturing aan zorgverbetering en zorginnovatie. Hij betreft daarbij de stand van wetenschappelijk onderzoek op zijn vakgebied en actuele inzichten op het gebied van zorgmanagement en organisatie.
    - b. De klinisch psycholoog draagt bij aan de effectiviteit en doelmatigheid van een gezondheidszorginstelling en zet zich in voor optimale en patiëntgerichte toepassing van klinisch-psychologische kennis.
    - c. De klinisch psycholoog maakt gebruik van informatietechnologie voor optimale patiëntenzorg en voor bij- en nascholing.
  7. Ten aanzien van het competentiegebied Professionaliteit:
    - a. De klinisch psycholoog draagt als specialist de beroepscode uit en zet zich in voor verantwoorde zorg en vertoont adequaat persoonlijk en interpersoonlijk professioneel gedrag.

- b. De klinisch psycholoog toont zich zelfbewust en hanteert een ethisch/kritische visie op het beroep van klinisch psycholoog.
- c. De klinisch psycholoog profileert zijn beroepsidentiteit naar de buitenwereld en onderscheidt zich in de presentatie van andere disciplines in de zorg.

B.2. Landelijk opleidingsplan

1. De opleiding tot klinisch psycholoog is beschreven in een landelijk opleidingsplan, waarin ten minste is opgenomen:
  - a. een uitwerking van de competenties, bedoeld in artikel B.1.;
  - b. een beschrijving van de inhoud van de opleiding;
  - c. een beschrijving van de structuur van de opleiding;
  - d. een beschrijving van de toetsing en beoordeling, dat is uitgewerkt in het toetsboek.
2. Het landelijk opleidingsplan en wijzigingen daarvan alsmede het toetsboek behoeven de instemming van het CSGP. Instemming kan worden onthouden wegens strijd met dit besluit of andere van toepassing zijnde regelgeving.

B.3. Duur en onderbreking van de opleiding

1. De duur van de opleiding bedraagt ten hoogste 8 jaar, gerekend vanaf de start van de praktijkopleiding.
2. Het cursorisch onderwijs start tegelijk met of uiterlijk vier maanden na de start van de praktijkopleiding.
3. De praktijkopleiding kan niet eerder eindigen dan het cursorisch onderwijs.
4. Indien de onderbreking van de praktijkopleiding in een cursusjaar in totaal meer dan vier weken beslaat, worden de opleidingsinstelling en de CRT hierover geïnformeerd en wordt een regeling getroffen voor compensatie van niet gewerkte uren.

B.4. Omvang van de opleiding

1. Een opleiding als bedoeld in artikel A.3., eerste lid, onder a., heeft een omvang van ten minste 4885 uren, waarvan ten minste 1645 uren onderwijs en ten minste 3240 uren praktijkopleiding. Onderwijs en praktijkopleiding zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en vinden in beginsel gelijktijdig plaats.
2. Het onderwijs, bedoeld in het eerste lid omvat in elk geval:
  - a. 600 uur cursorisch onderwijs (contacturen);
  - b. 760 uur literatuurstudie en praktijkopdrachten;
  - c. 235 uur supervisie;
  - d. 50 uur leertherapie;
  - e. werkbegeleiding.
3. Het onderwijs en de praktijkopleiding omvatten ten minste:

COLLEGE SPECIALISMEN GEZONDHEIDSZORGPSYCHOLOOG EN PSYCHOTHERAPEUT

- a. diagnostiek, inclusief indicatiestelling, omvattende een studielast van 1490 uur, waarvan 1080 uur werkervaring, 50 uur supervisie, 200 uur cursorisch onderwijs en 160 uur literatuur en praktijkopdrachten;
  - b. behandeling, inclusief psychotherapie, omvattende een studielast van 1625 uur, waarvan 1080 uur werkervaring, 135 uur supervisie, 200 uur cursorisch onderwijs, 160 uur literatuur en praktijkopdrachten en 50 uur leertherapie;
  - c. wetenschappelijk onderzoek, omvattende een studielast van 905 uur, waarvan 540 uur werkervaring, 25 uur supervisie, 100 uur cursorisch onderwijs en 240 uur literatuur en praktijkopdrachten;
  - d. management en zorginnovatie, omvattende een studielast van 865 uur, waarvan 540 uur werkervaring, 25 uur supervisie, 100 uur cursorisch onderwijs en 200 uur literatuur en praktijkopdrachten.
4. Omvang en inhoud van het onderdeel behandeling, bedoeld in het derde lid., onder b., zijn zodanig dat voltooiing van de opleiding leidt tot een deskundigheidsniveau dat gelijkwaardig is aan dat van een psychotherapeut.
  5. De in het derde lid onder b. bedoelde behandeling omvat in ieder geval:
    - a. individueel gerichte vormen van behandeling;
    - b. interpersoonlijk gerichte vormen van behandeling.
  6. Bij de opleiding van een gios zijn betrokken een hoofdopleider, een P-opleider of een of meer praktijkopleiders, alsmede supervisors, leertherapeuten, werkbegeleiders en docenten.

B.5. Differentiatie in de opleiding

1. De opleiding kent twee differentiaties, waarvan één gericht is op kinderen en jeugdigen en één op volwassenen, inclusief oudere volwassenen.
2. Binnen de differentiatie kinderen en jeugdigen omvat het in artikel B.9., eerste lid bedoelde onderwijs in ieder geval ontwikkelingspsychopathologie in relatie tot de normale ontwikkeling.
3. Binnen de differentiatie kinderen en jeugdigen omvat het in artikel B.9., vijfde lid onder b. bedoelde onderwijs met betrekking tot interpersoonlijk gerichte vormen van behandeling in ieder geval ouderbegeleiding en gezinstherapie.
4. Binnen de differentiatie volwassenen, inclusief oudere volwassenen, omvat het in artikel B.9., vijfde lid onder b. bedoelde onderwijs met betrekking tot interpersoonlijk gerichte vormen van behandeling in ieder geval systeemtherapie en groepspsychotherapie.

B.6. Toelating en bij de opleiding betrokkenen

1. Tot de opleiding tot klinisch psycholoog worden uitsluitend personen toegelaten die zijn geregistreerd als gezondheidszorgpsycholoog.
2. Bij de opleiding van een gios zijn betrokken een hoofdopleider, een P-opleider of een of meer praktijkopleiders, alsmede supervisors, werkbegeleiders en docenten.

B.7. Supervisie

1. In het opleidingstraject van een gios zijn met betrekking tot supervisie op het gebied van behandeling ten minste drie supervisoren betrokken, waarbij het aandeel van één supervisor niet meer bedraagt dan 50 supervisiesessies.
2. De duur van een supervisiesessie is afhankelijk van het aantal deelnemers, waarbij geldt:
  - a. In geval van een supervisie van één gios is de duur van een sessie 45 minuten;
  - b. In geval van een supervisie van twee giossen is de duur van een sessie 1 uur;
  - c. In geval van een supervisie van drie of ten hoogste vier giossen is de duur van een sessie 90 minuten.
3. De supervisie als bedoeld in het eerste lid wordt evenredig gespreid gevolgd, waarbij aan de volgende eisen wordt voldaan:
  - a. de frequentie van de supervisiesessies is ten minste gemiddeld eenmaal per drie weken en ten hoogste twee maal per week en betreft niet dezelfde supervisor. Een te erkennen supervisiereeks bestaat ten minste uit 12 uur bij dezelfde supervisor met betrekking tot een methode of setting.
  - b. Supervisie vindt individueel plaats en in een groep, waarbij ten minste 50% van de supervisies individueel gevolgd wordt.
  - c. Tijdens de opleiding vinden ten minste 500 uren psychotherapiesessies plaats waarvoor supervisie wordt gevolgd. Het totaal aantal supervisiesessies is 135.
  - d. De 500 uren psychotherapiesessies betreffen:
    - i. ten minste 300 en ten hoogste 400 uren individuele therapieën onder supervisie.
    - ii. ten minste 100 en ten hoogste 200 uren groepstherapie en/of systeemtherapie onder supervisie waarbij een uur groepstherapie of een uur gezins-/partnerrelatietherapie telt voor 2 uren psychotherapiesessie onder supervisie.
4. Met betrekking tot supervisie op het gebied van behandeling, als bedoeld in artikel B.9., derde lid, onder b., in de opleiding tot klinisch psycholoog wordt het volgende bepaald:
  - a. Binnen de differentiatie gericht op volwassenen, inclusief oudere volwassenen, omvat de supervisie ten minste:
    - i. 75 supervisiesessies over individuele psychotherapie;
    - ii. 25 supervisiesessies over groepspsychotherapie of systeemtherapie.
  - b. Binnen de differentiatie gericht op kinderen en jeugdigen omvat de supervisie ten minste:
    - i. 50 supervisiesessies over individuele psychotherapie, waarvan 25 uur psychotherapie bij kinderen en 25 uur psychotherapie bij adolescenten;
    - ii. 25 supervisiesessies over systeemtherapie;
    - iii. 25 supervisiesessies over ouderbegeleiding.

- c. De individuele psychotherapie, bedoeld onder a., sub i., en onder b., sub i., is evenwichtig verdeeld over het (cognitief) gedragstherapeutische referentiekader en een persoonsgericht en exploratief referentiekader.

B.8. Supervisor

1. Een supervisor beschikt over:
  - a. aantoonbare expertise op het terrein waarop de supervisie betrekking heeft;
  - b. aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding (bij voorkeur supervisie);
  - c. substantiële recente werkervaring op het terrein waarop de supervisie betrekking heeft.
2. Een supervisor op het gebied van de psychodiagnostiek, bedoeld in artikel B.9., derde lid, onder a., is ten minste drie jaar geregistreerd als klinisch psycholoog en beschikt over ten minste twee jaar fte werkervaring als zodanig. In aanvulling hierop kan een klinisch neuropsycholoog als supervisor op het gebied van neuropsychologische diagnostiek fungeren.
3. Een supervisor op het gebied van behandeling, inclusief de psychotherapie, bedoeld in artikel B.9, derde lid, onder b, is:
  - a. ten minste drie jaar geregistreerd als psychotherapeut en heeft ten minste twee jaar fte werkervaring als zodanig;
  - b. is ingeschreven in het Register Supervisoren van de NVP of is als supervisor ingeschreven in een extern te raadplegen register van een specialistische psychotherapievereniging en
  - c. niet werkzaam in hetzelfde team als de gios.
4. Als supervisor op het gebied van wetenschappelijk onderzoek kan fungeren een gepromoveerd onderzoeker met klinische ervaring, alsmede een specialist met onderzoekservaring die naar het oordeel van de hoofdopleider overeenkomt met het niveau van een gepromoveerd onderzoeker.
5. Als supervisor op het gebied van management en zorginnovatie kan fungeren een academisch gevormde professional, bij voorkeur geregistreerd als specialist, die beschikt over naar het oordeel van de hoofdopleider aantoonbare ervaring op het betreffende gebied.
6. In aanvulling op het eerste lid kan de psychotherapeut in het kader van zijn opleiding tot supervisor supervisie geven onder supervisie van een leersupervisor, mits de psychotherapeut ten minste drie jaar als zodanig is ingeschreven in het BIG-register.

B.9. Werkbegeleider

De werkbegeleider in het kader van de opleiding tot klinisch psycholoog:

- a. is ten minste drie jaar geregistreerd als klinisch psycholoog en heeft ten minste twee jaar fte werkervaring als zodanig;
- b. heeft aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding;
- c. is werkzaam in de patiëntenzorg binnen hetzelfde team als de gios;
- d. de werkbegeleider of de gezamenlijke werkbegeleiders van een gios zijn in totaal gedurende ten minste 50% van de werktijd van de gios aanwezig op de locatie waar de gios diens werkzaamheden verricht en zorgt bij afwezigheid voor adequate vervanging.

- e. heeft zicht op en weet van de inhoudelijke werkzaamheden van de gios.

B.10. Leertherapie

1. De leertherapeut in het kader van de opleiding:
  - a. is geregistreerd als psychotherapeut;
  - b. is erkend en ingeschreven als leertherapeut in een door externen te raadplegen register van leertherapeuten van een Specialistische Psychotherapie Vereniging of van de NVP;
2. De gios is vrij binnen de eisen van het eerste lid in de keuze van een leertherapeut
3. In de leertherapie is er een evenwichtige spreiding van de leertherapiesessies over de looptijd van ten minste negen maanden.
4. De leertherapie omvat ten minste 50 sessies van 45 minuten.
5. In geval van systeem- en groepsleertherapie omvat de leertherapie ten minste 25 (bij splitsing) of 50 sessies van elk ten minste 90 minuten.
6. Ten minste de helft van de leertherapiesessies wordt gevolgd bij een en dezelfde leertherapeut.
7. Als leertherapie kan tevens gelden een in het verleden gevolgde leertherapie, mits deze voldoet aan de in het eerste tot en met het zesde lid geformuleerde eisen.

Hoofdstuk C. De erkenningseisen voor opleidingsinstellingen, hoofdopleiders, praktijkopleidingsinstellingen en praktijkopleiders

C.1. Algemene bepalingen voor de erkenning van opleidingsinstellingen en hoofdopleiders

1. Een aanvraag voor erkenning als opleidingsinstelling gaat vergezeld van een aanvraag tot erkenning van de door de instelling voorgedragen hoofdopleider. De erkenning van de hoofdopleider vervalt indien deze niet langer als zodanig in functie is.
2. Erkenning als opleidingsinstelling of hoofdopleider wordt op aanvraag van de betreffende instelling verleend door de CRT mits voldaan is aan de in artikel C.2. en C.3. gestelde eisen.
3. Een aanvraag als bedoeld in het tweede lid gaat vergezeld van stukken waaruit blijkt dat voldaan is aan de in artikel C.2. en C.3. gestelde eisen.
4. Erkenning wordt verleend voor onbepaalde tijd. Indien ten tijde van de aanvraag niet volledig wordt voldaan aan de eisen voor erkenning, kan de CRT besluiten tot voorlopige erkenning. Hieraan kan zij aanvullende voorwaarden verbinden.
5. Een voorlopige erkenning wordt verleend voor een periode van ten hoogste twee jaar, en kan ten hoogste éénmaal verlengd worden voor een periode van eveneens ten hoogste twee jaar.
6. Ingeval van een voorlopige erkenning kan bepaald worden dat geen nieuwe gios in opleiding wordt genomen, totdat aan de gestelde voorwaarden is voldaan.
7. De opleidingsinstelling en de hoofdopleider verplichten zich mee te werken aan een visitatie van de opleiding door of namens de CRT.

8. Indien op enige wijze blijkt dat niet langer voldaan wordt aan de eisen en voorwaarden voor erkenning van de opleidingsinstelling of de hoofdopleider, kan de CRT besluiten tot intrekking van de erkenning, dan wel omzetting ervan in een voorlopige erkenning.
9. In het geval van intrekking van de erkenning tracht de CRT in samenwerking met de overige opleidingsinstellingen voorzieningen te treffen zodat de betreffende gios diens opleiding kan afronden.
10. De opleidingsinstelling stelt de CRT op de hoogte van alle feiten die betrekking hebben op de in dit besluit geformuleerde eisen, dan wel anderszins relevant kunnen worden geacht in het licht van de erkenning als opleidingsinstelling.
11. Indien de hoofdopleider voor meer dan een jaar niet in staat is geweest diens taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden uit te oefenen dan meldt de opleidingsinstelling dit bij de CRT
12. Bij vertrek van de hoofdopleider wordt binnen een jaar na het vertrek een nieuwe hoofdopleider aangewezen en wordt een aanvraag tot erkenning van de betreffende persoon als hoofdopleider ingediend bij de CRT.

C.2. De opleidingsinstelling

1. De opleidingsinstelling wordt gevormd door een samenwerkingsverband van een of meer universiteiten met praktijkopleidingsinstellingen, al dan niet ondersteund door een organiserend bureau.
2. De opleidingsinstelling is verantwoordelijk voor de organisatie van de opleiding. Zij draagt een hoofdopleider voor die verantwoordelijk is voor de inhoud van de opleiding en een waarnemend hoofdopleider die de hoofdopleider in voorkomende gevallen vervangt.
3. Voor erkenning als opleidingsinstelling komt in aanmerking de instelling die voldoet aan de volgende eisen en voorwaarden:
  - a. de instelling is door de Minister aangewezen als opleidingsinstelling voor het basisberoep gezondheidszorgpsycholoog;
  - b. de door de instelling voorgedragen hoofdopleider en waarnemend hoofdopleider zijn als zodanig erkend door de CRT;
  - c. het opleidingsprogramma van in de instelling voldoet aan de eisen, als bedoeld in hoofdstuk B. van dit besluit en het landelijk opleidingsplan;
  - d. de opleidingsinstelling beschikt over een geëigende organisatorische structuur, waarbinnen de verantwoordelijkheden van de diverse betrokkenen helder zijn gedefinieerd en afgebakend.
  - e. de opleidingsinstelling kent een opleidingscommissie, die de opleidingsinstelling adviseert over de organisatie en de inhoud van de opleiding. In de opleidingscommissie zijn in elk geval vertegenwoordigd de praktijkopleiders, de docenten en de gios.
  - f. de instelling beschikt over een opleidings- en examenreglement, dat in elk geval bepalingen bevat ter zake van:
    - i. de procedure voor aanmelding en de procedure en criteria voor toelating tot de opleiding;

- ii. de onderdelen van het examen en de wijze waarop deze worden afgenomen en beoordeeld;
  - iii. een procedure bij verschil van mening in de examencommissie over de toe te kennen eindbeoordeling;
  - iv. een procedure bij verschil van mening tussen de hoofdopleider en de gios;
  - v. een procedure voor de behandeling van klachten tegen beslissingen van de examencommissie;
  - vi. een regeling met betrekking tot het herexamen;
  - vii. het verlenen van ontheffing van onderdelen van de opleiding of het examen;
  - viii. de beëindiging van de opleiding bij onvoldoende functioneren van de gios;
  - ix. de procedures genoemd onder iv. en v. voorzien in een onafhankelijke geschilbeslechting;
  - x. de opleidingsinstelling draagt er zorg voor dat de giossen die tot de opleiding zijn toegelaten tijdig kennis kunnen nemen van het opleidings- en examenreglement;
  - xi. de verplichte theoretische onderdelen van de opleiding.
- g. de instelling kent een regeling voor de behandeling van geschillen tussen bij de opleiding betrokken personen en instellingen, voor zover deze geschillen niet vallen onder de werking van het opleidings- en examenreglement bedoeld onder f.
  - h. het opleidingsprogramma wordt jaarlijks vastgesteld. Belanghebbenden kunnen het opleidingsprogramma desgevraagd inzien en daarvan een afschrift ontvangen.
4. De opleidingsinstelling brengt jaarlijks verslag uit van haar activiteiten aan de registratiecommissie. Dit verslag bevat de informatie die de CRT ter zake vraagt.
  5. De verantwoordelijkheid van de opleidingsinstelling voor de opleiding omvat ook afspraken met praktijkopleidingsinstellingen en praktijkopleiders over de praktijkcomponent van de opleiding. Deze afspraken worden vastgelegd in een overeenkomst tussen de opleidingsinstelling en de praktijkopleidingsinstelling. Bedoelde overeenkomsten verwijzen naar dit besluit en bevatten geen bepalingen die in strijd zijn met besluiten van het CSGP.
  6. De opleidingsinstelling draagt zorg voor het systematisch bewaken, in stand houden en bevorderen van de kwaliteit van de opleiding. Hiertoe:
    - a. spant de opleidingsinstelling zich in voor de continuïteit van de praktijkopleiding, door te streven naar praktijkopleidingsplaatsen met een structureel karakter;
    - b. spant de opleidingsinstelling zich in voor een transparante wervings- en selectieprocedure door de praktijkopleidingsinstellingen, bij voorkeur overeenkomstig landelijk uniform beleid omtrent de beoordeling van de geschiktheid van kandidaten;
    - c. draagt de opleidingsinstelling zorg voor een zodanige omvang van de opleidingsgroep en van de docent-gios-ratio, dat de gestelde leerdoelen kunnen worden bereikt.
  7. De opleidingsinstelling voldoet aan de verplichtingen bedoeld in de Algemene Voorwaarden behorende bij het opleidingsregister en stimuleert dat de gios gedurende diens opleiding in het opleidingsregister is ingeschreven.

C.3. De hoofdopleider en de waarnemend hoofdopleider

1. Om door de CRT erkend te worden als hoofdopleider voor de opleiding tot klinisch psycholoog, voldoet deze aan de volgende eisen:
  - a. is ten minste vijf jaar geregistreerd als klinisch psycholoog en heeft ten minste drie jaar fte werkervaring als zodanig;
  - b. is actief in de beroepsuitoefening;
  - c. is hoogleraar of universitair hoofddocent met een voor de klinische psychologie relevante leeropdracht;
  - d. beschikt over aantoonbare leidinggevende, bestuurlijke en didactische kwaliteiten;
  - e. onderschrijft de beroepsethiek.
2. Voor de door de betreffende opleidingsinstelling voor te dragen waarnemend hoofdopleider gelden de in het eerste lid genoemde eisen.
3. De verantwoordelijkheid van de hoofdopleider voor de inhoud van de opleiding omvat:
  - a. het opstellen en herzien van het opleidingsprogramma;
  - b. het aanwijzen en begeleiden van docenten en het houden van toezicht op hun functioneren;
  - c. de erkenning van praktijkopleiders;
  - d. de erkenning van P-opleiders;
  - e. het toezicht houden op het verloop van de praktijkopleiding;
  - f. het beoordelen van de geschiktheid van aspirant-gios voor de opleiding;
  - g. het verlenen van ontheffingen van onderdelen van de opleiding of het examen overeenkomstig het daarvoor geldende landelijke vrijstellingsbeleid;
  - h. het bewaken, bevorderen en faciliteren van de studievoortgang van de gios;
  - i. het bewaken, in stand houden en bevorderen van de kwaliteit van de opleiding;
  - j. het zorgdragen voor een zodanige omvang van de opleidingsgroep en van de docent-gios-ratio, dat de gestelde doelen kunnen worden bereikt;
  - k. het aanwijzen van plaatsvervangend hoofdopleiders die onder verantwoordelijkheid van de hoofdopleider deze ondersteunen bij het uitoefenen van diens taken.
4. Bij de uitvoering van de in het derde lid genoemde taken conformeert de hoofdopleider zich aan de door het CSGP vastgestelde eisen en voorwaarden ten aanzien van de inrichting van de opleiding.
5. Voor de door de hoofdopleider aan te wijzen plaatsvervangend hoofdopleider gelden tenminste de in het eerste lid onder a., b. en e. genoemde eisen en dat deze aantoonbare ervaring met opleiden heeft.
6. Bij het opstellen en herzien van het opleidingsprogramma betreft de hoofdopleider beschikbare evaluatiegegevens over de voorgaande periode en wint hij het advies in van de opleidingscommissie.
7. Bij het toezicht op het functioneren van docenten maakt de hoofdopleider gebruik van de resultaten van schriftelijke evaluaties van de gios van door de betreffende docenten verzorgde opleidingsonderdelen.

8. In het kader van het toezicht op het verloop van de praktijkopleiding draagt de hoofdopleider zorg voor:
  - a. beoordeling van het ingediende individuele opleidingsplan;
  - b. jaarlijkse voortgangsgesprekken met de gios en diens praktijkopleider;
  - c. visitatie van de praktijkopleidingsinstellingen en praktijkopleiders, met een frequentie van ten minste één maal in vijf jaar.

C.4. Algemene bepalingen voor de erkenning van praktijkopleidingsinstellingen en praktijkopleiders

1. Erkenning als praktijkopleidingsinstelling wordt op aanvraag van de instelling, eventueel als onderdeel van een samenwerkingsverband van instellingen, na positief advies van de hoofdopleider verleend door de CRT voor de betreffende opleiding bij de opleidingsinstelling waarmee de instelling, respectievelijk het samenwerkingsverband van instellingen samenwerkt.
2. Een aanvraag als bedoeld in het eerste of tweede lid gaat vergezeld van stukken waaruit blijkt dat voldaan is aan de in artikel C.5. respectievelijk C.6. gestelde eisen.
3. De CRT of de hoofdopleider kunnen binnen de grenzen van hun bevoegdheden op grond van de van toepassing zijnde regelgeving nadere aanwijzingen geven met betrekking tot de praktijkopleiding en de taak en werkwijze van de praktijkopleidingsinstelling, de praktijkopleider respectievelijk de hoofdopleider.
4. Erkenning als praktijkopleidingsinstelling wordt verleend voor onbepaalde tijd. Indien ten tijde van de aanvraag niet volledig wordt voldaan aan de eisen voor erkenning kan de CRT besluiten tot voorlopige erkenning.
5. Een voorlopige erkenning wordt verleend voor een periode van ten hoogste twee jaar en kan ten hoogste eenmaal verlengd worden voor een periode van eveneens ten hoogste twee jaar. Aan een voorlopige erkenning kunnen aanvullende voorwaarden verbonden worden.
6. De erkenning van een praktijkopleidingsinstelling vervalt indien deze gedurende twee jaar niet daadwerkelijk betrokken is bij de betreffende opleiding.
7. De praktijkopleidingsinstelling stelt de CRT en de opleidingsinstelling op de hoogte van alle veranderingen, die ertoe leiden dat niet langer aan de eisen voor erkenning wordt voldaan.
8. De praktijkopleidingsinstellingen worden eenmaal per vijf jaar door de opleidingsinstelling ten behoeve van de erkenning gevisiteerd. In de visitatie worden in elk geval betrokken de betreffende eisen uit dit besluit en het Kwaliteits- en erkenningskader. De visitatierapporten zijn beschikbaar voor de visitatiecommissie en de CRT.
9. Tussentijdse visitatie van een praktijkopleidingsinstelling binnen de gestelde periode van vijf jaar is mogelijk als de opleidingsinstelling of de CRT daartoe aanleiding ziet, conform het door de opleidingsinstellingen opgestelde visitatiereglement voor visitaties van praktijkopleidingsinstellingen.
10. Indien de CRT op basis van een visitatie, of op basis van andere informatie tot de conclusie komt dat niet langer voldaan wordt aan de eisen voor erkenning van de praktijkopleidingsinstelling, kan de CRT besluiten tot intrekking van de erkenning van de

praktijkopleidingsinstelling, dan wel omzetting ervan in een voorlopige erkenning, conform het bepaalde in het zevende lid.

11. Een besluit als bedoeld in het tiende lid wordt niet genomen, dan nadat de opleidingsinstelling is geïnformeerd, er nader onderzoek heeft plaatsgevonden en de praktijkopleidingsinstelling van het voornemen hiertoe op de hoogte is gesteld, en in de gelegenheid is gesteld diens zienswijze hieromtrent aan de CRT kenbaar te maken.
12. In het geval van intrekking van de erkenning van de praktijkopleidingsinstelling kan de CRT na hierover advies te hebben ingewonnen bij de hoofdopleider besluiten dat de gios verbonden aan de betreffende instelling in de gelegenheid wordt gesteld diens opleiding aldaar af te ronden. Indien de CRT dit niet verantwoord acht, treft deze voorzieningen om de betreffende gios in de gelegenheid te stellen diens opleiding elders af te ronden.
13. Tegen een besluit tot intrekking van de erkenning als praktijkopleidingsinstelling, respectievelijk praktijkopleider, dan wel een besluit tot omzetting van een dergelijke erkenning in een voorlopige erkenning kan bezwaar worden aangetekend bij de CRT. In dat geval wordt de inwerkingtreding van het besluit opgeschort tot het moment dat de CRT over het bezwaar heeft beslist.

C.4a. Algemene bepalingen voor de erkenning van praktijkopleiders

1. Erkenning als praktijkopleider of P-opleider wordt verleend door de hoofdopleider, op aanvraag van de praktijkopleidingsinstelling waaraan de betreffende persoon verbonden is. De erkenning vervalt bij beëindiging van het dienstverband van de praktijkopleider met de praktijkopleidingsinstelling.
2. Een aanvraag gaat vergezeld van stukken waaruit blijkt dat voldaan is aan de in artikel C.6. gestelde eisen.
3. Erkenning als praktijkopleider wordt verleend voor onbepaalde tijd. Indien ten tijde van de aanvraag niet volledig wordt voldaan aan de eisen voor erkenning, kan de hoofdopleider besluiten tot voorlopige erkenning.
4. Een voorlopige erkenning wordt verleend voor een periode van ten hoogste twee jaar en kan ten hoogste eenmaal verlengd worden voor een periode van eveneens ten hoogste twee jaar. Aan een voorlopige erkenning kunnen aanvullende voorwaarden verbonden worden.
5. De erkenning van een praktijkopleider vervalt indien deze gedurende twee jaar niet daadwerkelijk betrokken is bij de betreffende opleiding.
6. De praktijkopleiders worden eenmaal per vijf jaar door de opleidingsinstelling ten behoeve van de erkenning gevisiteerd. In de visitatie worden in elk geval betrokken de betreffende eisen uit dit besluit en het Kwaliteits- en erkenningskader. De visitatierapporten zijn beschikbaar voor de visitatiecommissie en de CRT.
7. Tussentijdse visitatie van een praktijkopleider binnen de gestelde periode van vijf jaar is mogelijk als de opleidingsinstelling of de hoofdopleider daartoe aanleiding ziet, conform het door de opleidingsinstellingen opgestelde visitatiereglement voor visitaties van praktijkopleidingsinstellingen.

8. Indien de hoofdopleider op basis van een visitatie, of op basis van andere informatie tot de conclusie komt dat niet langer voldaan wordt aan de eisen voor erkenning van de praktijkopleider, kan de hoofdopleider besluiten tot intrekking van de erkenning van de praktijkopleider, dan wel omzetting ervan in een voorlopige erkenning, conform het derde lid.
9. Een besluit als bedoeld in het achtste lid wordt niet genomen, dan nadat de opleidingsinstelling is geïnformeerd, er nader onderzoek heeft plaatsgevonden en de praktijkopleider van het voornemen hiertoe op de hoogte is gesteld, en in de gelegenheid is gesteld diens zienswijze hieromtrent aan de hoofdopleider kenbaar te maken.
10. In het geval van intrekking van de erkenning van een praktijkopleider is de praktijkopleidingsinstelling gehouden in samenspraak met de hoofdopleider en de CRT voorzieningen te treffen, waardoor de gios waarvoor deze praktijkopleider verantwoordelijkheid draagt, diens opleiding kan voortzetten.
11. De hoofdopleider stelt de CRT in kennis van alle verleende erkenningen als praktijkopleider, inclusief voorlopige erkenningen, alsmede van intrekkingen van erkenningen dan wel omzettingen van een erkenning in een voorlopige erkenning.

C.5. De praktijkopleidingsinstelling

1. Om erkend te worden als praktijkopleidingsinstelling voldoet de instelling aan de volgende eisen:
  - a. is werkzaam op het terrein van de individuele (geestelijke) gezondheidszorg;
  - b. heeft een samenwerkingsovereenkomst met de opleidingsinstelling;
  - c. biedt voldoende waarborgen voor de continuïteit van de praktijkopleidingsinstelling en van de praktijkopleiding;
  - d. wijst een gekwalificeerde (onvoorwaardelijk BIG-geregistreerde) klinisch psycholoog aan als praktijkopleider en belast deze met de verantwoordelijkheid voor opzet, organisatie, evaluatie en beoordeling van de praktijkopleiding van de gios. Daarbij heeft de praktijkopleider:
    - i. voldoende informatie over het verloop van de opleiding, onder andere door geregeld contact met de werkbegeleider en de supervisor(en);
    - ii. de bevoegdheid om in te grijpen in het werkproces van de gios, indien dit voor een goed verloop van de opleiding noodzakelijk is;
    - iii. voldoende tijd om diens taken en verantwoordelijkheden naar behoren in te vullen.
  - e. draagt er zorg voor dat naast de praktijkopleider een waarnemend praktijkopleider (onvoorwaardelijk BIG-geregistreerd klinisch psycholoog) aanwezig is;
  - f. heeft een professioneel systeem van verslaglegging en dossiervorming
  - g. is bereid de aanwijzingen van de hoofdopleider en de CRT binnen de geldende regelgeving en binnen hun bevoegdheid met betrekking tot aspecten van de opleiding op te volgen, waarbij de CRT beleid kan opstellen met betrekking tot de inhoud en de reikwijdte van voornoemde aanwijzingen;
  - h. heeft adequate materiële en ruimtelijke voorzieningen waaronder een toegankelijke en ruim gesorteerde collectie wetenschappelijke literatuur en een up to date testotheek;

- i. waarborgt, naast de productiedoelstellingen van de instelling, de opleidingsdoelstelling en stelt de gios in staat om :
  - i. werkervaring op te doen met een breed scala van problemen, zo mogelijk zowel in een klinische als in een ambulante setting. Hierbij is sprake van multidisciplinaire samenwerking, waarbij zorgverleners uit diverse beroepen, genoemd in de Wet BIG, zijn betrokken bij de zorg en in multidisciplinair overleg, in ieder geval met psychiaters en verpleegkundige disciplines. In dit kader is de gios gedurende zijn opleiding bij voorkeur werkzaam in ten minste twee verschillende onderdelen van de praktijkopleidingsinstelling;
  - ii. het in het cursorisch onderwijs geleerde in praktijk te brengen;
  - iii. de van toepassing zijnde beroepskaders, beroepsethiek en juridische kader toe te passen;
  - iv. deel te nemen aan refereerbijeenkomsten, intervisiebijeenkomsten en andere deskundigheidsbevorderende activiteiten;
  - v. onderdelen van de praktijkopleiding overeenkomstig het landelijk opleidingsplan en het toetsboek uit te voeren.
  - vi. aanwezig te zijn bij (multidisciplinaire) patiëntenbesprekingen.
- j. draagt er zorg voor dat:
  - i. de werkbegeleider tijdens de werkdagen van de gios tenminste 50% van de werktijd van de gios tegelijk met desbetreffende gios op de werkplek aanwezig is en voorziet, ingeval van afwezigheid van de werkbegeleider, in vervanging;
  - ii. er geen vermenging ontstaat tussen verschillende functies, rollen en taken binnen de praktijkopleiding van de gios, in het bijzonder dat:
    - de praktijkopleider mag werkbegeleider zijn.
    - de directeur/praktijkhouder of de leidinggevende is geen praktijkopleider, supervisor of werkbegeleider.
    - de leertherapeut is niet in andere hoedanigheden bij de opleiding van de betreffende gios betrokken;
    - de overige combinaties van rollen zijn alleen mogelijk indien daar overeenkomstig artikel C.9. dispensatie voor is verleend door de hoofdopleider
- k. realiseert een betaalde opleidingsplaats voor een of meer giossen, gekoppeld aan een leerarbeidsovereenkomst, voor de duur van de opleiding, zodanig dat de gios in staat is ten minste 3240 uur praktijkervaring op te doen en daarnaast deelneemt aan cursorisch onderwijs, met inachtneming van de in de geldende CAO vastgelegde bepalingen. In de overeenkomst zijn noch een minimum-maximum clause opgenomen noch wordt de gios de mogelijkheid geboden of verplicht diens opleiding terug te verdienen door meer productie te maken;
- l. indien er geen sprake is van een (leer)arbeidsovereenkomst als bedoeld onder k., is de opleidingsplaats gekoppeld aan een door de hoofdopleider goed te keuren overeenkomst die borgt dat aan de onder k. bedoelde CAO en de opleidingseisen uit dit besluit wordt voldaan;

- m. de instelling is bereid om in geval van overmacht naar redelijkheid en billijkheid de overeenkomst als bedoeld onder k. of l. te verlengen.
  - n. stelt de gios in staat om 25% van de tijd te besteden aan opleidingsgerelateerde zaken (niet productiegebonden); daarmee is de(productie)taakstelling 25% lager dan die van een collega klinisch psycholoog met een vergelijkbare aanstelling.
  - o. de praktijkopleidingsinstelling stelt zich garant voor de supervisie, werkbegeleiding en beschikbaarheid van de praktijkopleider;
  - p. het aantal uren praktijkopleiding is ten minste vierentwintig uur per week en evenredig verdeeld over de week, de opleiding mag niet langer zijn dan tweemaal de nominale duur zoals opgenomen in het opleidings- en examenreglement;
  - q. is verplicht mee te werken aan een visitatie door of namens de CRT;
  - r. biedt de gios de mogelijkheid om te participeren in wetenschappelijk onderzoek op zodanige wijze dat ervaring wordt opgedaan met de belangrijkste fasen van onderzoek, aansluitend bij het onderwijs binnen het cursorisch gedeelte van de opleiding ter zake en leidend tot een publicabel artikel als eerste auteur; hierbij kan aangesloten worden bij bestaande onderzoeklijnen, mits daarbinnen sprake is van een identificeerbaar deelonderzoek dat de gios zelfstandig uitvoert;
  - s. biedt de gios de mogelijkheid om managementtaken te verrichten, met uitzondering van een leidinggevende functie binnen het eigen team, of een leidinggevende functie binnen de eigen instelling waarbij de gios in een conflicterende positie kan komen ten opzichte van praktijkbegeleiders die bij diens opleiding betrokken zijn.
2. Over de rol van de praktijkopleider is ten minste vastgelegd:
- a. diens verantwoordelijkheden, conform de omschrijving in Taken en verantwoordelijkheden;
  - b. de tijd die deze voor het uitvoeren van deze rol beschikbaar heeft met inachtneming van artikel C.5, eerste lid, onder d, sub iii.;
  - c. diens bevoegdheid om in te grijpen in het werkproces van de gios door de lijn heen, indien het belang van de opleiding dit vereist;
  - d. diens toegang tot de leiding van de praktijkopleidingsinstelling, hetzij rechtstreeks, hetzij via de P-opleider.
3. De praktijkopleidingsinstelling ziet er op toe dat de gios gedurende diens opleiding in het opleidingsregister is ingeschreven en ook overigens voldoet aan de verplichtingen bedoeld in de Algemene Voorwaarden behorende bij het opleidingsregister.

C.6. De praktijkopleider

1. De praktijkopleider voldoet in het kader van de opleiding aan de volgende eisen:
- a. is ten minste vijf jaar geregistreerd als klinisch psycholoog en heeft ten minste drie jaar fte recente werkervaring als zodanig;
  - b. beschikt over aantoonbare competenties op het gebied van begeleiding, verworven door ervaring of opleiding;

- c. een arbeidsovereenkomst heeft met de praktijkopleidingsinstelling, met een omvang van ten minste 0,5 fte;
  - d. ten minste acht uur per week actief is op het gebied van patiëntgebonden werkzaamheden binnen de klinische psychologie.
2. De praktijkopleider participeert in de overlegstructuur van praktijkopleiders van de opleidingsinstelling en, indien van toepassing, in het overleg van praktijkopleiders van de praktijkopleidingsinstelling.
3. De verantwoordelijkheid van de praktijkopleider voor de praktijkopleiding omvat ten minste:
  - a. de opstelling van het individuele opleidingsplan;
  - b. de organisatie van en het toezicht op de voortgang van de supervisie, inclusief de toetsing van de kwalificaties van de supervisors en de verdeling van supervisie-uren overeenkomstig de besluiten van het CSGP;
  - c. de organisatie van de werkbegeleiding.
4. De praktijkopleider is over zijn functioneren verantwoordelijk verschuldigd aan de hoofdopleider en indien aanwezig de P-opleider. Hij voert zijn taak uit conform de daarvoor geldende eisen, bedoeld in de desbetreffende besluiten van het CSGP, en eventuele nadere aanwijzingen van de hoofdopleider of de CRT als bedoeld in artikel C.4, vierde lid
5. De praktijkopleider is verplicht mee te werken aan een visitatie door of namens de CRT.

C.7. De P-opleider

Voor een praktijkopleider die binnen de praktijkopleidingsinstelling de functie van P-opleider vervult gelden de volgende eisen in aanvulling op artikel C.6.:

- a. de rol van de P-opleider is vastgelegd in een functiebeschrijving met daarin (een verwijzing naar) profiel, taken en verantwoordelijkheden;
- b. de P-opleider is klinisch psycholoog of klinisch neuropsycholoog;
- c. de P-opleider beschikt over aantoonbare competenties op het gebied van implementatie, kwaliteitsbewaking en -borging van psychologische BIG-opleidingen binnen een erkende praktijkopleidingsinstelling;
- d. de P-opleider heeft voldoende tijd beschikbaar om aan diens taken en verantwoordelijkheden te kunnen voldoen;
- e. de P-opleider stuurt de praktijkopleiders, werkbegeleiders en supervisors die betrokken zijn bij de onder hem ressorterende opleidingen functioneel aan en onderhoudt relevante interne en externe contacten;
- f. de P-opleider treedt in het geval van knelpunten in de opleiding hierover in overleg met de betreffende managementlaag of degene die op bestuurlijk niveau verantwoordelijk is voor de psychologische BIG-opleidingen of hoofdopleider, indien er geen P-opleider is voert de praktijkopleider deze taak uit;
- g. de P-opleider is verantwoordelijk voor de inhoudelijke selectie van kandidaten voor opleidingsplaatsen, indien er geen P-opleider is voert de praktijkopleider deze selectie uit;

- h. de P-opleider voert structureel werkoverleg over opleidingsgerelateerde zaken met degenen die op bestuurlijk niveau verantwoordelijk zijn voor de psychologische BIG-opleidingen binnen de instelling, indien er geen P-opleider is voert de praktijkopleider deze taak uit.
- i. de P-opleider selecteert de praktijkopleiders, werkbegeleiders en supervisors.

C.8. Samenwerkingsverbanden

1. Wanneer een instelling niet aan de erkenningseisen als bedoeld in de artikel C.4. tot en met C.7. voldoet kan deze met andere (praktijk)instellingen een samenwerkingsverband aangaan door samenwerkingsovereenkomsten te sluiten, zodat gezamenlijk wel aan de criteria kan worden voldaan.
2. De CRT verleent erkenning, als bedoeld in het eerste lid, aan de praktijkinstellingen binnen het samenwerkingsverband. De erkenningen vervallen als het samenwerkingsverband stopt of niet meer aan de eisen als bedoeld in artikel C.5. voldoet.

C.9. Dispensatie

1. Naast de dispensaties als bedoeld in artikel C.5, eerste lid, onder j, sub ii. kan de hoofdopleider dispensatie verlenen van de in artikel B.5, B.6, en C.6. bedoelde eisen met betrekking tot registratieduur en werkervaring van respectievelijk de supervisor, werkbegeleider en praktijkopleider, indien deze van oordeel is dat betrokkene aantoonbaar beschikt over een niveau van functioneren dat overeenkomt met de gestelde eisen. Daarbij is het bereik van de dispensatie gespecificeerd.
2. De opleidingsinstelling houdt een administratie bij van verleende dispensaties op grond van het eerste lid en artikel C.5 onder j. sub ii, met daarin in elk geval de aanleiding en overwegingen die hebben geleid tot de dispensatie. De CRT heeft ten allen tijde recht op inzage in dit register.
3. De CRT kan in het kader van een erkenningsaanvraag dispensatie verlenen van de in artikel C.3, tweede lid bedoelde eisen met betrekking tot de registratieduur en werkervaring van de waarnemend hoofdopleider.

Hoofdstuk D. De eisen voor herregistratie en herintreding

D.1. Algemeen

Een verzoek tot herregistratie als bedoeld in artikel 36 van de Regeling wordt ingewilligd indien de aanvrager in de vijf jaar voorafgaand aan de expiratie van de vigerende registratie heeft voldaan aan de volgende eisen:

- a. hij heeft het specialisme waarvoor hij geregistreerd is regelmatig en in voldoende mate uitgeoefend conform hetgeen daaromtrent bepaald is in artikel D.2.;

- b. hij heeft in het kader van de uitoefening van zijn specialisme in voldoende mate deelgenomen aan deskundigheidsbevordering op het terrein van zijn specialisme, conform hetgeen daaromtrent bepaald is in artikel D.3.

D.2. Eisen werkervaring

1. Met betrekking tot de werkervaring bedoeld in artikel D.1. onder a. toont de aanvrager aan dat hij in de genoemde periode ten minste 4.160 uur werkzaam is geweest binnen het specialisme waarop zijn registratie betrekking heeft.
2. Van de in het eerste lid bedoelde uren heeft aanvrager 2.080 uur aantoonbaar besteed aan patiëntgebonden werkzaamheden op het gebied van het betreffende specialisme. De overige uren kunnen betrekking hebben op niet-patiëntgebonden onderdelen van het specialisme.
3. Tot patiëntgebonden werkzaamheden worden uitsluitend gerekend:
  - a. directe patiëntenzorg, inclusief rapportage en dossiervorming;
  - b. mediërende vormen van patiëntenzorg (waaronder ouder- en systeembegeleiding);
  - c. patiëntenbesprekingen;
  - d. patiëntgebonden consultatie;
  - e. het geven van supervisie en werkbegeleiding met betrekking tot patiëntenzorg op het gebied van het specialisme aan gezondheidszorgpsychologen of andere professionals in de zorg, dan wel hen die daartoe in opleiding zijn;
  - f. het geven van leertherapie;
  - g. werkzaamheden als praktijkopleider.De tijd besteed aan de werkzaamheden genoemd onder a. tot en met f. wordt volledig aangemerkt als patiëntgebonden werkzaamheden. Van de tijd besteed aan de werkzaamheden genoemd onder g. wordt 50% aangemerkt als patiëntgebonden werkzaamheden.
4. Tot de niet-patiëntgebonden onderdelen van een specialisme worden gerekend alle overige werkzaamheden die geacht kunnen worden deel uit te maken van de reguliere taak van een specialist, waaronder wetenschappelijk onderzoek, zorginnovatie, management-werkzaamheden, werkzaamheden als P-opleider, het verzorgen van onderwijs, lezingen en dergelijke, alsmede activiteiten ter bevordering van de eigen deskundigheid, dit alles voor zover het in relatie staat tot het specialisme.
5. De uren die zijn besteed aan patiëntgebonden werkzaamheden zijn gespreid over ten minste 60 procent van het aantal weken in de registratieperiode, waarin per week ten minste vier uur gewerkt is.
6. Voor de berekening van het aantal gewerkte uren gelden de volgende nadere bepalingen:
  - a. werkonderbrekingen mogen worden meegerekend tot een maximum van zes weken. Indien een werkonderbreking langer duurt dan zes weken wordt dit meerdere niet meegerekend, tenzij het een werkonderbreking als gevolg van zwangerschaps- of bevallingsverlof betreft. Een dergelijke werkonderbreking mag integraal worden meegerekend;

- b. voor werkzaamheden verricht in dienstverband geldt als uitgangspunt voor de berekening het aantal contractueel vastgelegde uren per week;
- c. voor werkzaamheden niet verricht in dienstverband gelden de volgende regels:
  - i. het aantal patiëntgebonden uren werkervaring wordt gelijkgesteld aan het aantal facturable uren, voor zover betrekking hebbend op werkzaamheden als bedoeld in het derde lid onder a. tot en met g, vermeerderd met een opslag van 25 procent;
  - ii. het totaal aantal uren wordt gelijkgesteld aan het aantal facturable uren, vermeerderd met een opslag van 50 procent.

D.3. Deskundigheidsbevordering

- 1. Tot deskundigheidsbevordering als bedoeld in artikel D.1. onder b. worden gerekend:
  - a. deelname aan bij- en nascholingsactiviteiten op specialistisch gebied die als zodanig zijn geaccrediteerd door het accreditatieorgaan;
  - b. intercollegiale toetsing op het gebied van het specialisme, zoals nader omschreven in artikel D.4.;
  - c. overige deskundigheidsbevorderende activiteiten op het gebied van het specialisme die als zodanig zijn aangemerkt door de CRT.
- 2. Aan deskundigheidsbevordering als bedoeld in het eerste lid onder a. wordt gelijkgesteld het verzorgen van onderwijs in het kader van een der opleidingen tot specialist.
- 3. Verzoeker heeft ten minste 200 uur besteed aan deskundigheidsbevordering, waarvan:
  - a. ten minste 100 uur aan de vormen van deskundigheidsbevordering als bedoeld in het eerste lid onder a. en
  - b. ten minste 50 uur aan de vormen van deskundigheidsbevordering als bedoeld in het eerste lid onder b.

D.4. Nadere bepalingen met betrekking tot intercollegiale toetsing

- 1. Tot intercollegiale toetsing als genoemd in artikel D.3., eerste lid, onder b., worden gerekend:
  - a. intervisie;
  - b. genoten supervisie;
  - c. andere door de CRT als zodanig erkende vormen van intercollegiale toetsing.
- 2. Met betrekking tot intervisie als bedoeld in het eerste lid, onder a., gelden de volgende nadere bepalingen:
  - a. de intervisie is gericht op de gezamenlijke reflectie op het professioneel handelen van de deelnemers;
  - b. de intervisie vindt geregeld plaats, met een minimumduur van drie kwartier per bijeenkomst;
  - c. als er sprake is van intervisie is ten minste één andere deelnemer dan aanvrager geregistreerd klinisch psycholoog, klinisch neuropsycholoog, geneeskundig specialist of verpleegkundig specialist als bedoeld in artikel 14 van de Wet-BIG;

- d. van de intervisiebijeenkomsten zijn een agenda en een presentielijst beschikbaar.
3. Met betrekking tot de supervisie bedoeld in het eerste lid, onder b., gelden de volgende nadere bepalingen:
  - a. indien het supervisie betreft met betrekking tot de patiëntenzorg is de supervisor geregistreerd specialist, dan wel als supervisor erkend door een specialistische psychotherapievereniging of de Nederlandse vereniging voor Psychotherapie;
  - b. indien het supervisie betreft over wetenschappelijk onderzoek en innovatie is de supervisor gepromoveerd, dan wel beschikt deze naar het oordeel van de CRT over voldoende relevante onderzoekservaring;
  - c. indien het supervisie betreft over managementtaken beschikt de supervisor naar het oordeel van de CRT over aantoonbare kwalificaties op het terrein van beleid of management;
  - d. de aanvrager overlegt een verklaring van de supervisor, waarin in elk geval omschreven zijn de supervisieperiode, doel en onderwerp van de supervisie en het aantal uren genoten supervisie.

D.5. Voorwaardelijke herregistratie (coulanceregeling)

1. Indien de aanvrager niet volledig voldoet aan de in artikelen D.1. tot en met D.4. gestelde eisen kan de CRT besluiten tot herregistratie onder de voorwaarde, dat verzoeker binnen een jaar alsnog aan deze eisen voldoet.
2. Voor voorwaardelijke registratie als bedoeld in het eerste lid komen slechts in aanmerking specialisten die voor tenminste 75 procent aan de herregistratie-eisen hebben voldaan, waarbij de eisen genoemd in de artikelen D.2. en D.3. van gelijk gewicht worden geacht.
3. Werkervaring of activiteiten op het gebied van deskundigheidsbevordering die noodzakelijk zijn om te voldoen aan de eisen met betrekking tot de voorafgaande registratieperiode als bedoeld in het eerste lid, blijven buiten beschouwing bij de beoordeling van een verzoek tot herregistratie na afloop van de daaropvolgende periode.
4. Indien verzoeker na afloop van de in het eerste lid genoemde periode niet kan aantonen dat hij aan de voorwaarde heeft voldaan, wordt zijn inschrijving doorgehaald op de dag volgend op de beëindiging van de genoemde periode.

D.6. Herregistratie op basis van gelijkgestelde werkzaamheden

1. Indien een specialist gedurende de vijf jaar voorafgaand aan de expiratie van de vigerende registratie niet heeft voldaan aan de eisen op het gebied van werkervaring als bedoeld in artikel D.2., tweede lid, maar ten minste 4.160 uur andere werkzaamheden heeft verricht waarvoor inschrijving in het specialistenregister aantoonbaar van belang is, kan hij verzoeken tot herregistratie op basis van gelijkgestelde werkzaamheden.
2. Tot de werkzaamheden als bedoeld in het eerste lid worden gerekend:

- a. onderwijs- en onderzoekswerkzaamheden op een voor het desbetreffende specialisme relevant gebied van de psychologie, de pedagogiek of de geestelijke gezondheidskunde;
  - b. management-, beleids- of staffuncties op het gebied van het desbetreffende specialisme of in een zorgsector waarbinnen beoefenaren van dit specialisme werkzaam zijn;
  - c. vakinhoudelijke werkzaamheden bij voor het desbetreffende specialisme relevante wetenschappelijke verenigingen, beroepsverenigingen, patiëntenverenigingen, of daarmee vergelijkbare organisaties.
3. Bij de beoordeling van een verzoek om herregistratie op basis van gelijkgestelde werkzaamheden blijven de herregistratie-eisen op het gebied van deskundigheidsbevordering als genoemd in artikel D.3. onverminderd van toepassing.
  4. Indien sprake is van herregistratie op basis van gelijkgestelde werkzaamheden wordt hiervan in het specialistenregister een aantekening gemaakt, waaruit blijkt dat deze herregistratie geen competentie als praktiserend specialist impliceert.
  5. Indien een specialist die is ingeschreven in het register op basis van gelijkgestelde werkzaamheden, de beroepsuitoefening als specialist wenst te hervatten, kan hij bij de CRTeen verzoek indienen om een individueel scholingsprogramma dat bestaat uit een door de CRTvast te stellen aantal uren werkervaring of deskundigheidsbevordering. Indien hij dit programma binnen de daarin gestelde termijn met goed gevolg afrondt, wordt zijn inschrijving op basis van gelijkgestelde werkzaamheden omgezet in een reguliere inschrijving. Deze inschrijving kent een duur van vijf jaar, gerekend vanaf de datum van omzetting.
  6. Artikel D.5. is in geval van een verzoek tot herregistratie op basis van gelijkgestelde werkzaamheden van overeenkomstige toepassing.

D.7. Herintreding

1. Een verzoek tot herintreding als bedoeld in artikel 38 van de Regeling wordt gehonoreerd indien de aanvrager kan aantonen dat hij gedurende de volledige periode die ligt tussen de datum van zijn laatste inschrijving in het register en de datum van zijn verzoek tot herintreding heeft voldaan aan de eisen voor herregistratie zoals beschreven in dit besluit. De coulanceregeling bedoeld in artikel D.5. is in geval van een verzoek tot herintreding niet van toepassing
2. Indien de aanvrager niet voldoet aan het in het eerste lid gestelde, doorloopt hij een individueel scholingsprogramma als bedoeld in artikel D.8., teneinde diens deskundigheid op het niveau te brengen dat overeenkomt met het niveau van een met goed resultaat afgeronde opleiding in dat specialisme.
3. Onderdelen van het individueel scholingsprogramma zijn gesuperviseerde werkervaring en cursorisch onderwijs. Onder cursorisch onderwijs worden hierbij tevens verstaan vaardigheidstrainingen, literatuurstudie en praktijkopdrachten.
4. De omvang van het individueel scholingsprogramma bedraagt ten minste 450 uur en ten hoogste 3600 uur.

D.8. Procedure scholingsprogramma

1. Na ontvangst van een verzoek tot herintreding stelt de CRT een individueel scholingsprogramma vast. Zij wint hiertoe advies in van een voor de klinische psychologie erkende hoofdopleider aangaande de lacunes in de deskundigheid van de aanvrager op het gebied van het specialisme en de scholing die benodigd is om deze deskundigheid op het niveau te brengen dat overeenkomt met het niveau van een met goed resultaat afgeronde opleiding in dat specialisme.
2. In het individueel scholingsprogramma wordt in elk geval vastgelegd:
  - a. de minimale omvang van het programma, gespecificeerd naar het aantal uren werkervaring, supervisie en onderwijs;
  - b. de onderwerpen die in het programma aan de orde dienen te komen.
3. De CRT wijst na overleg met de aanvrager een erkend hoofdopleider voor de klinische psychologie aan, die belast wordt met de begeleiding en beoordeling van het individueel scholingsprogramma. De hoofdopleider wijst een praktijkopleider aan die verantwoordelijk is voor de begeleiding van het praktijkgedeelte van het programma.
4. De hoofdopleider beoordeelt ten minste één maal per half jaar de voortgang van het praktijkgedeelte van het programma. Hierbij betreft hij het oordeel van de praktijkopleider en andere bij de praktijkopleiding betrokken functionarissen. Wat betreft het cursorisch onderwijs ziet de hoofdopleider erop toe dat sprake is van beoordeling van alle onderdelen hiervan.
5. Na voltooiing van het scholingsprogramma stelt de hoofdopleider een verklaring op omtrent het gevolgde programma en het bereikte deskundigheidsniveau van de aanvrager. Indien hij van oordeel is dat het deskundigheidsniveau nog niet toereikend is voor een verantwoorde zelfstandige beroepsuitoefening, geeft hij hierbij tevens aan welke nadere scholing zijns inziens noodzakelijk is.
6. Indien het gevolgde programma overeenkomt met het programma dat door de CRT is vastgesteld en het oordeel van de hoofdopleider over het bereikte deskundigheidsniveau positief is wordt de aanvrager ingeschreven in het register. Indien aan een van beide voorwaarden niet is voldaan, kan de CRT eenmalig een aanvullend scholingsprogramma vaststellen.
7. De kosten die verbonden zijn aan het scholingsprogramma zijn voor rekening van de aanvrager.

D.9. Hardheidsclausule

Indien de gevolgen van toepassing van dit hoofdstuk in individuele gevallen kennelijk in ernstige mate onevenredig zijn in verhouding tot de strekking van dit besluit en de ermee te dienen doelen, kan de CRT besluiten af te wijken van de inhoud van dit besluit.

Hoofdstuk E. Slotbepalingen

E.1. Overgangsbepaling

1. Dit besluit is van toepassing op alle opleidingen die aanvangen op of na de datum van 1 januari 2020.
2. Voor opleidingen die zijn aangevangen voor 1 januari 2020 is het betreffende besluit van toepassing, dat gold op 31 december 2019.
3. Voor een visitatie in het kader van het toezicht door de CRT die plaatsvindt vóór 1 januari 2020 is het betreffende besluit van toepassing dat gold op 31 december 2019.

E.2. Intrekking

Het Besluit van 5 juli 2016 inzake de eisen voor de opleiding, registratie, herregistratie en herintreding van de klinisch psycholoog en voor de erkenning als opleider en (praktijk)opleidingsinstelling wordt ingetrokken.

E.3. Bekendmaking

1. De vaststelling of wijziging van dit besluit behoeft instemming van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
2. In de Staatscourant wordt mededeling gedaan van de vaststelling en wijzigingen van dit besluit. Daarnaast wordt mededeling gedaan op de website van de FGzPt (www.fgzpt.nl).
3. De mededeling op de website genoemd in het tweede lid bevat ten minste de titel van het besluit of wijziging van het besluit en de datum van inwerkingtreding ervan.
4. De integrale tekst van dit besluit wordt op de website van de FGzPt geplaatst.

E. 4. Inwerkingtreding

1. Met uitzondering van artikel C.3., tweede en vijfde lid, treedt dit besluit in werking op 1 januari 2020.
2. Indien de Staatscourant waarin de vaststelling van dit besluit en het instemmingsbesluit, bedoeld in artikel E.3., eerste lid worden geplaatst, wordt uitgegeven na 1 januari 2020, treedt dit besluit in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij worden geplaatst, en werkt zij terug tot en met 1 januari 2020.
3. Artikel C.3., tweede en vijfde lid van dit besluit treden in werking op 1 januari 2021.

E.5. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit specialisme klinische psychologie.

Prof. dr. M.J.H. Huibers

Voorzitter

A. Jannink

Secretaris

Toelichting algemeen

Dit besluit regelt de erkenning van de klinische psychologie als specialisme, de instelling van een register van klinisch psychologen, de opleidingseisen voor de opleiding klinische psychologie, de eisen voor de erkenning van opleiders en (praktijk)opleidingsinstellingen en de eisen voor registratie, herregistratie en herintreding in het specialistenregister.

Dit besluit voegt de diverse vigerende besluiten van het CSGP samen en integreert ze in één besluit voor de klinische psychologie. Dit draagt bij aan de toegankelijkheid en de duidelijkheid van de regelgeving van het CSGP. Een soortgelijk besluit is gemaakt voor de klinische neuropsychologie.

Met de integratie zijn de diverse besluiten meteen geharmoniseerd en waar nodig zijn bepalingen op detailniveau geactualiseerd.

De klinisch psycholoog beschikt over een specialistische deskundigheid op het gebied van de diagnostiek en behandeling bij complexe vormen van psychopathologie. Kenmerkend voor deze specialistische deskundigheid is het vermogen om in diagnostiek, indicatiestelling en behandeling kennis vanuit meerdere theoretische disciplines en invalshoeken en met betrekking tot meerdere gebieden van het individuele functioneren van een patiënt en van de context waarin deze leeft te combineren. Deze specialistische deskundigheid omvat onder andere deskundigheid op het gebied van de psychotherapie, die overeen komt met de deskundigheid van psychotherapeuten.

De klinisch psycholoog beschikt ook over deskundigheid op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en de incorporatie daarvan in zijn professioneel handelen. Hierdoor is hij niet alleen in staat wetenschappelijk gefundeerde kennis toe te passen, maar ook een bijdrage te leveren aan zorginnovatie en de ontwikkeling van nieuwe wetenschappelijke kennis van theorieën en methoden met betrekking tot diagnostiek en behandeling.

Artikelsgewijs

Hoofdstuk A Algemene bepalingen

Artikel A.3.

Eerste lid, onder a.: Per 1 januari 2014 heeft de FGzPt het beheer van het opleidingsregister van het CONO overgenomen. In het opleidingsregister worden opleidingsschema's vastgelegd. Doel van het register is om het verloop en de capaciteit van de opleiding te monitoren en het administreren van de opleiding te verbeteren. Het opleidingsregister wordt gehouden door de CRT. Om te borgen dat gissen zich in het opleidingsregister registreren is de grond om als klinisch psycholoog te worden geregistreerd uitgebreid in die zin dat registratie in het opleidingsregister voorwaarde is geworden om een Nederlandse opleidingstitel tot klinisch psycholoog te verkrijgen.

Hoofdstuk B De opleiding

Artikel B.1.

Uitgangspunt bij de inrichting van de opleiding zijn de te verwerven competenties. Om deze reden zijn deze competenties in extenso opgenomen in dit besluit. Daarmee vormen zij een handvat voor het toezicht op de opleidingsinstellingen door de CRT.

Artikel B.2.

Als onderdeel van de invoering van het competentiegericht opleiden is door de gezamenlijke opleidingsinstellingen een opleidingsplan ontwikkeld, dat richtinggevend is voor de inrichting van de opleidingen. Dit is in dit artikel vastgelegd.

Artikel B.4. tot en met B.7.

Binnen de opleiding tot klinisch psycholoog zijn de supervisie, werkbegeleiding en leertherapie onmisbare onderdelen. Wat betreft de supervisie geldt dit met name voor de supervisie over de direct-patiëntgebonden taken, diagnostiek en behandeling. Immers: het gaat hier niet alleen om inhoudelijke werkzaamheden van de supervisor, maar ook om diens persoonlijk leerproces en zijn/haar functioneren in relatie tot het cliëntsysteem.

Artikel B.5. en B.7. betreffen de vereiste kwalificaties van supervisoren, respectievelijk leertherapeuten. Op het terrein van de behandeling zijn deze afgeleid van de vigerende regelingen voor psychotherapeuten. Voor de leertherapeut is van belang dat deze competenties bezit in de psychotherapie. Om die reden is voor de leertherapeut vereist dat deze psychotherapeut is. Een klinisch psycholoog die niet tevens geregistreerd is als psychotherapeut voldoet dus niet aan dit vereiste. Op de andere terreinen wordt vooralsnog volstaan met een globale aanduiding van de vereiste kwalificaties.

Conform de erkenningseisen in hoofdstuk C berust de verantwoordelijkheid voor de organisatie van en het toezicht op de supervisie bij de praktijkopleider. Deze is dan ook in eerste instantie verantwoordelijk voor naleving van de hier geformuleerde eisen op het gebied van supervisie. De verantwoordelijkheid voor de organisatie van de leertherapie en de keuze van een leertherapeut (na overleg met de praktijkopleider) ligt bij de gios zelf. Zowel voor leertherapie als voor supervisie geldt dat uiteindelijk de hoofdopleider verantwoordelijk is voor het toezicht op naleving van het gestelde in dit besluit.

Artikel B.9.

Kenmerkend voor de opleiding tot klinisch psycholoog is de nauwe samenhang tussen cursorisch onderwijs enerzijds, en werkervaring onder supervisie binnen een instelling voor gezondheidszorg anderzijds. De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de opleiding als geheel berust bij de hoofdopleider die verbonden is aan de opleidingsinstelling. Deze verantwoordelijkheid omvat tevens de erkenning van praktijkopleiders. De praktijkopleiders zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de praktijkopleiding, onder eindverantwoordelijkheid van de hoofdopleider. De erkenning van de praktijkopleidingsinstellingen is met ingang van 1 oktober 2015 overgegaan van de hoofdopleider naar de CRT.

Vierde lid: De opleidingseisen op het gebied van psychotherapie zijn zodanig dat registratie als klinisch psycholoog een deskundigheidsniveau impliceert dat gelijkwaardig is aan dat van beroepsbeoefenaren die zijn opgenomen in het register van psychotherapeuten zoals bedoeld in artikel 3 van de Wet BIG. Dit houdt in dat het onderdeel behandeling, inclusief psychotherapie, als omschreven in het derde lid onder b., in samenhang met de totale opleiding voldoet aan de vereisten als omschreven in het Besluit Psychotherapeut en het Opleidingsplan Psychotherapeut. Dit wordt bij de visitatie van de opleidingsinstelling als omschreven in artikel C.1., zevende lid getoetst. Als niet aan die vereisten wordt voldaan, dan zal de klinisch psycholoog niet tevens kunnen worden geregistreerd als psychotherapeut.

Zesde lid: Niet in elke opleidingsinstelling is een P-opleider aanwezig. Dit hangt af van de grootte van de instelling. Als er geen P-opleider aanwezig is, worden diens werkzaamheden door een praktijkopleider uitgevoerd.

Artikel B.10.

Bij complexe problematiek vormt de levensfase van de cliënt een belangrijke determinant in de diagnostiek en behandeling. Om deze reden is in de opleiding tot klinisch psycholoog sprake van een differentiatie tussen een variant gericht op kinderen en jeugdigen en een variant gericht op volwassenen, inclusief oudere volwassenen. Overigens heeft deze differentiatie geen gevolgen voor de registratie en de daaraan verbonden titel.

Ter aanvulling op de algemene competenties waartoe de opleiding opleidt zijn in dit artikel is een aantal specifieke bepalingen geformuleerd met betrekking tot de inhoud van beide differentiaties.

Hoofdstuk C De erkenningseisen voor opleidingsinstellingen, hoofdopleiders, praktijkopleidingsinstellingen en praktijkopleiders

Artikel C.1.

Dit artikel geeft voor alle partijen betrokken bij de opleiding aan welke procedurele eisen gelden voor het verkrijgen van een erkenning om te mogen opleiden. De inhoudelijke eisen worden in de artikelen C.2 en verder benoemd.

zevende lid: Bij de visitatie van de opleidingsinstelling wordt onder meer getoetst of het Besluit Psychotherapeut en het Opleidingsplan Psychotherapeut wordt nageleefd. Indien een opleidingsinstelling qua omvang of inhoud van zowel het cursorisch als praktijkdeel van de opleiding tot het specialisme klinische psychologie (inclusief de opleiding tot het basisberoep) niet voldoet aan de vereisten die gelden voor inschrijving in het BIG-register Psychotherapeut is er geen sprake van gelijkwaardig deskundigheidsniveau als omschreven in artikel B.9., vierde lid van dit besluit.

Artikel C.2.

Vierde lid onder g.: De opleidingsinstelling brengt jaarlijks verslag uit aan de CRT, onder andere van de verleende dispensaties. Bij voorkeur motiveert de opleidingsinstelling deze dispensaties.

Artikel C.3.

Derde lid onder k.: De hoofdopleider kan plaatsvervangend hoofdopleiders aanwijzen ter ondersteuning van de uitoefening van diens taken. Dit is echter niet een verplichting.

Artikel C.4.

Tiende lid: Volgens het achtste lid verricht de opleidingsinstelling de visitatie van een praktijkopleidingsinstelling aan de hand van de eisen voor erkenning uit dit besluit en het Kwaliteits- en erkenningskader. De CRT kan een erkenning van een praktijkopleidingsinstelling evenwel alleen intrekken of omzetten in een voorlopige erkenning als deze niet voldoet aan een of meerdere eisen voor erkenning uit dit besluit.

Twaalfde lid: Deze bepaling moet borgen dat er, bij intrekking van de erkenning van een praktijkopleidingsinstelling, voorzieningen worden getroffen zodat de gios diens opleiding kan voortzetten. Beoogd is dat de CRT tenminste op de hoogte is van de getroffen voorzieningen en hierin waar mogelijk een actieve rol heeft.

Artikel C.4a.

Achtste lid: Volgens het zesde lid verricht de opleidingsinstelling de visitatie van een praktijkopleider aan de hand van de eisen voor erkenning uit dit besluit en het Kwaliteits- en erkenningskader. De hoofdopleider kan een erkenning van een praktijkopleidingsinstelling evenwel

alleen intrekken of omzetten in een voorlopige erkenning als deze niet voldoet aan een of meerdere eisen voor erkenning uit dit besluit.

Tiende lid: Deze bepaling moet borgen dat er, bij intrekking van de erkenning van een praktijkopleider, voorzieningen worden getroffen zodat de gios diens opleiding kan voortzetten. Beoogd is dat de CRT tenminste op de hoogte is van de getroffen voorzieningen en hierin waar mogelijk een actieve rol heeft.

Artikel C.5.

Indien de klinisch psychologen die een praktijkopleidingsinstelling in dienst moet hebben niet tevens een BIG-registratie hebben als psychotherapeut, dienen er psychotherapeuten in dienst te zijn zodat kan worden voldaan aan de vereisten in het Besluit Psychotherapeut betreffende aanwezigheid van tenminste twee psychotherapeuten.

eerste lid onder k: uren cursorisch onderwijs vormen een integraal onderdeel van de opleiding.

Artikel C.9.

Eerste lid: De hoofdopleider kan de genoemde dispensaties ook verlenen aan de P-opleider, nu de P-opleider een praktijkopleider is.

Hoofdstuk D De eisen voor herregistratie en herintreding

Krachtens de Regeling vindt registratie als specialist plaats voor een periode van vijf jaar. Als een specialist zijn registratie daarna wil continueren, moet hij een verzoek tot herregistratie indienen. Hiervoor moet hij kunnen aantonen dat hij in de tussenliggende periode zijn werkervaring en deskundigheid op peil heeft gehouden. Volgens de Wet-BIG en Specialismenregeling is het de taak van het college om vast te stellen aan welke eisen hiervoor voldaan moet worden. Hiertoe dient dit hoofdstuk.

Periodieke (her)registratie is een van de instrumenten die de Wet-BIG kent voor de borging van de kwaliteit van de beroepsuitoefening in de gezondheidszorg en bescherming van de patiënt tegen ondeskundige hulpverlening. Periodieke herregistratie heeft als doel te waarborgen dat de deskundigheid van de in het BIG-register ingeschreven beroepsbeoefenaren op peil blijft.

Als onderdeel van de wet-BIG staat de herregistratieregeling in het teken van de bescherming van de patiënt. Wat betreft de psychologische specialismen doet zich hierbij de complicatie voor dat hun deskundigheidsgebied breder is dan de directe patiëntenzorg: het omvat ook niet-patiëntgebonden taken als wetenschappelijk onderzoek, zorginnovatie, opleiding en management.

Het stellen van eisen voor herregistratie impliceert dat er specialisten zullen zijn die niet aan deze eisen voldoen, en van wie de registratie dus wordt doorgehaald. Voor hen bestaat de mogelijkheid om een aanvraag te doen tot herintreding. De eisen hiervoor zijn vastgelegd in artikel D.7.